

CURSUSPROGRAMMA 2013/2014 (5774)

Crescas is een onafhankelijk instituut voor Joodse educatie aan volwassenen, zonder formele binding met één van de Joodse kerkgenootschappen.

Joods Educatief Centrum 'Crescas'
Buitenplein 65
1181 ZE Amstelveen

telefoon: 020-6402380
fax: 020-3452260

e-mail: crescas@crescas.nl
websites: www.crescas.nl
www.joodsebibliotheek.nl
www.joopalbibliotheek.nl
www.joods.net

vormgeving Dick Noordhuizen, Luna 3
foto's iStockphoto.com, Michael Jacobs, Crescas

ZEKERHEIDJE

Veel is onzeker in deze tijden, maar op een ding kunt u rekenen: Crescas komt ook dit jaar met een nieuw en spannend cursusprogramma. In dit programmaboekje vindt u een overzicht van hetgeen wij in het cursusjaar 2013/2014 voor u in petto hebben. Natuurlijk kunt u bij ons weer terecht voor het leren van Ivriet, of u nu beginner bent of al wat verder gevorderd. Ook een andere 'klassieker', *Lernen met Bloeme*, vindt u weer terug. Maar er is ook veel nieuws zoals de cursussen *Gezichtsbepalende premiers van Israël* en *Portretten van Portegjezen*, cursussen over *Harold Pinter* en *David Grossman*, een lezing over *Artis in oorlogstijd* en nog veel meer. Er is vast en zeker ook iets voor u bij. Vorig jaar hebben we de cursusprijzen niet verhoogd. Dit jaar waren we van plan dat wèl te doen, maar gezien de weinig florissante economische omstandigheden waar we inmiddels allemaal mee te maken hebben, hebben we besloten ook dit jaar geen verhoging toe te passen. De cursusprijzen zijn onveranderd.

Aan uitbreiding van het digitale cursuspakket wordt hard gewerkt. De cursussen *Alef-Beet* (het Hebreeuwse alfabet) en *3500 Jaar Joodse geschiedenis* staan nu al een aantal maanden online (www.joods.net). In de loop van dit cursusjaar voegen we daar een flink aantal digitale cursussen aan toe: *Jiddisj Online*, *Joodse genealogie*, *Sjabbat*, *Focus op Joodse muziek*, *De Maccabeeërs* en een luistercursus over *Sjemita*.

Blader dit boekje rustig door en kijk ook eens op www.crescas.nl voor aanvullende informatie, filmpjes, etc. Veel plezier bij het maken van uw keuze en graag tot ziens bij één van de Crescas-activiteiten.

Michel Waterman, *directeur*

SAMEN MET U STEUNEN WIJ HET ALYN HOSPITAAL IN JERUZALEM

Wheels of Love rijden dit jaar voor de 14e keer door Israël met als doel geld inzamelen voor kinderen die in het Alyn Hospitaal in Jeruzalem worden verpleegd of er revalideren. Crescas ondersteunt ook dit jaar deze sponsor-wielertocht. We sponsoren twee deelnemers: **Paul Lissauer** (links), die al eerder meereed, en nieuwkomer **Eddy Mock** (rechts). Samen proberen ze zoveel mogelijk geld bij elkaar te fietsen.

Van alle inschrijvingen die wij vóór 1 oktober 2013 ontvangen, maken wij 1 euro over naar dit goede doel. Wacht dus niet te lang, schrijf direct in. Hiermee verzekert u zich van een plaats bij de cursus van uw keuze en u steunt de kinderen van het Alyn Hospitaal.

Crescas is één van de partners in Jonet, het landelijk Joods netwerk met respect voor alle vormen van jodendomsbeleving. JMW, JHM, Joodse Omroep, Jonag, Maccabi, NIW en Crescas zijn de zeven niet-religieuze en niet-politieke Joodse organisaties die werken aan een interactief platform met plaats voor alle elementen in het jodendom.

Op jonet.nl vindt u, naast een nieuwsrubriek, de agenda van Joods Nederland. U kunt er terecht om nieuwe vrienden te ontmoeten en er is nog veel meer. Neem eens een kijkje op www.jonet.nl.

NIJWSBRIEF

De wekelijkse Crescas-nieuwsbrief houdt u op de hoogte van culturele activiteiten, recent verschenen boeken en ander nieuws uit de Joodse wereld. Abonneren? Een mailtje naar crescas@crescas.nl is voldoende.

CRESCAS APP

Onze App heeft een facelift ondergaan! Met nieuwe tabs en een duidelijker menu navigeert u nu nog sneller door het Crescas-aanbod.

De wekelijkse nieuwsbrief lezen? Het nieuwe cursusprogramma bekijken? Video's afspelen? Bladeren door de Digitale Joodse Bibliotheek of de laatste columns lezen? Dat gaat het snelst met de Crescas App. Installeer hem op uw smart phone en/of tablet, dan heeft u al het Crescas-nieuws steeds bij de hand.

De App is gratis en eenvoudig te installeren via www.crescas.nl.

DIGITALE CURSUSSEN ONLINE LEREN BIJ CRESCAS

Vorig jaar zette Crescas voorzichtig de eerste schreden op het pad van e-learning. De cursus **Alef-Beet**, het leren lezen en schrijven van de Hebreeuwse letters, en de cursus **3500 Jaar Joodse geschiedenis** van Bart Wallet kwamen online beschikbaar. U vindt deze cursussen op www.joods.net. Die eerste stappen krijgen dit jaar een vervolg. Online leren wordt met zes cursussen uitgebreid.

Jiddisj, een beginnerscursus, om de taal te leren die nu nog door een kleine drie miljoen Joden wordt gesproken.

Focus op Joodse muziek, een serie korte films met dirigent Jules van Hessen over Joodse muziek en Joodse componisten. Wat maakt Joodse muziek Joods?

Een doe-het-zelf cursus **Sjabbat**. Wat doe je op sjabbat? Thuis of in de synagoge? Waarom doe je dat en hoe doe je het?

3500 Jaar Joodse geschiedenis

Aan het eind van deze cursus hebt u kennis gemaakt met een **grand narrative** van de Joodse geschiedenis en kunt u diverse episodes in dat grote geheel verklaren. U herkent op welke manieren Joodse identiteit in verschillende periodes werd bepaald en hoe en waarom die **verschillende Joodse identiteiten** de ene keer op elkaar lijken en de andere keer juist niet. Tot slot krijgt u een goed idee van de culturele en

ideologische achtergronden van de belangrijkste stromingen binnen het Jodendom.
De cursus is opgebouwd uit **vier modules**. Het is mogelijk om één of meerdere modules te volgen. Wij raden u echter sterk aan in te schrijven voor de hele cursus. Alleen dan heeft u een goed beeld van de Joodse geschiedenis in de afgelopen **35 eeuwen**.

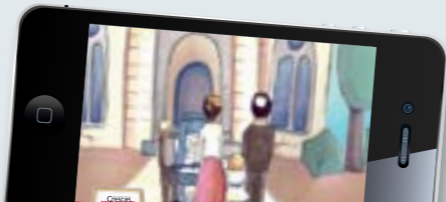
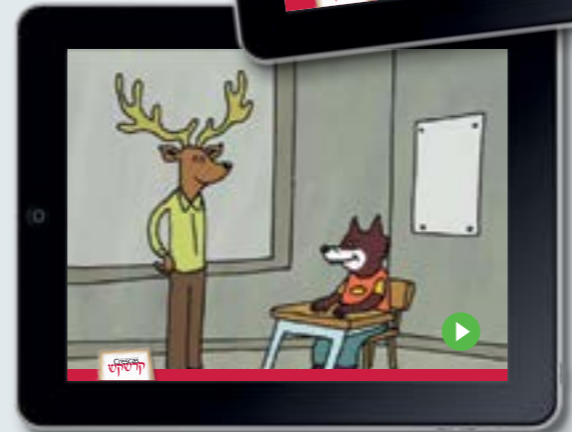
Joodse genealogie, tips & tricks, een handleiding om je eigen stamboom uit te zoeken en vast te leggen. Waarin wijkt Joodse genealogie af van stamboomonderzoek in het algemeen? Welke bronnen ontbreken bij het onderzoek naar Joodse families en welke specifieke bronnen kun je juist alleen raadplegen bij het onderzoek naar Joodse families?

Een korte cursus over de **Makkabeeërs** van Crescascocent Leo Mock.

Een luistercursus, ook door Leo Mock, over het **Sjemita-jaar**. Eens in de zeven jaar, zo is het voorschrift in Tora, mag in Israël geen landbouw worden verricht en moet het land braak blijven liggen. Het jaar 2014 is een Sjemita-jaar. De veelal niet-zo-bekende regels gaan voor u leven na het beluisteren van deze cursus.

Al deze cursussen kunt u in uw eigen tempo volgen, op het moment dat het u het beste uitkomt en vanachter uw eigen computer of tablet. Houd onze nieuwsbrief in de gaten. Daarin laten wij u weten wanneer de verschillende digitale cursussen online komen.

En vanaf september 2013 kunt u **online leren** over de parasja van de week. Meer informatie vindt u op één van de laatste pagina's van dit programmaboekje of op www.crescas.nl.

Joodse Genealogie 3. Bronnen en documenten

Aan het eind van deze les vindt u een verscheidenheid aan documenten van dit type. Meer informatie is te vinden in de links en secundaire bronnen.

CAST OF TEREZIN PRODUCTION

Brundibár een kinderopera

Brundibár is een kinderopera, geschreven in 1938 door de Tsjechisch-Joodse componist Hans Krása, voor het eerst opgevoerd in 1942 door kinderen uit het Joodse weeshuis van Praag. Het schijnbaar onschuldige sprookje heeft een diepere laag. Brundibár (brombeer), een verwijzing naar Hitler, wordt overwonnen door de kinderen. September 1943 werd de opera opnieuw opgevoerd, nu in Theresienstadt waar de componist en de kinderen uit het weeshuis elkaar weer troffen. De opera was ook een van de 'hoogtepunten' tijdens het bezoek van het Rode Kruis aan Theresienstadt en onderdeel van de nazi-propaganda. Een bittere herinnering. Toch was voor de kinderen van Theresienstadt de opera een manier om te ontsnappen aan de harde werkelijkheid.

CRESCAS-DEBATTERIJ

Twee Joden, drie meningen. Op zijn minst. Dit cursusseizoen starten we met een nieuwe activiteit: Crescas-Debatterij, een serie debaťmiddagen onder leiding van twee gespreksleiders met een aantal gasten en met u. Onderwerp van gesprek zijn zaken waar we ons over opwinden en heel nieuwsgierig naar zijn. Houd de Crescas-nieuwsbrief in de gaten voor meer informatie.

De opera wordt begin mei 2014 (exacte datum is nog niet bekend) opnieuw opgevoerd, door het Nederlands Theaterorkest onder leiding van dirigent Jules van Hessen. De nadruk ligt op Brundibár als bron van inspiratie voor toekomstige generaties.

In de cursus voorafgaand aan de opera gaat dirigent Jules van Hessen niet alleen in op de opera en alle aspecten daarvan, ook andere componisten die ondanks (of misschien dankzij) het nazibewind tot artistieke prestaties kwamen, komen aan bod, zoals Hans Gal, Viktor Ullmann, Gideon Klein en Leo Smit.

cursusnr.	7401
docent	Jules van Hessen
plaats	Amsterdam
data	2 lessen op woensdag, 20.00-22.00 uur, 23 en 30 april 2014, opera begin mei 2014
kosten	€ 56, inclusief entreekaartje opera

Adorno's Minima Moralia filosofie in moeilijke tijden

Honderd jaar geleden begon de Eerste Wereldoorlog met alle dramatische gevolgen van dien: Stalinisme in Rusland, een economische crisis, de ineenstorting van de Weimar Republiek en de opkomst van het nazisme. Tegen die achtergrond schrijft Theodor W. Adorno (1903-1969), inmiddels gevlucht naar Amerika, een serie essays onder de titel *Minima Moralia (MM), Reflecties uit een beschadigd leven*. Mede door twee andere boeken van zijn hand, *Authoritarian Personality* en *Dialektiek van de verlichting*, kan Adorno als één van de belangrijkste denkers van de laatste honderd jaar worden beschouwd. *Minima Moralia* werd onlangs opnieuw in het Nederlands uitgegeven. Een goede reden om dit boek samen te bespreken en te kijken naar de impact van de historische gebeurtenissen op het denken van jonge intellectuelen uit het begin van de 20e eeuw.

Minima Moralia staat filosofisch gezien midden in het krachtenveld van de twee belangrijkste stromingen van de 20e eeuw. Tussen, enerzijds, ervaring in de zin van de natuurwetenschappen, waar alleen het feitelijke, het 'bewijsbaar-objectieve' opgeld doet, en anderzijds ervaring in de psychoanalytische zin, die de aandacht op het psychisch-emotionele aspect van de moderne leed-ervaring richt. Adorno verenigt deze spanning op een fascinerende, schokkende en soms persoonlijke manier. Alleen via verlichting kan de weg gevonden worden naar Europese 'normalisatie'. Wat verlichting daarin betekent binnen het spanningsveld van objectiviteit en subjectiviteit, is de rode draad in dit boek.

Om ten volle profijt te hebben van deze cursus, raden wij sterk aan het boek *Minima Moralia* voorafgaand aan de cursus te lezen. Ondanks Adorno's reputatie is het boek goed leesbaar.

cursusnr.	7402
docent	Frederik van Gelder
plaats	Amsterdam
data	3 x op dinsdag, 20.00-22.00 uur 5, 12 en 19 november 2013
kosten	€ 46

Wandeling Joods Maastricht

Met Onno Hoes als burgemeester heeft Maastricht er een nieuwe inwoner met een Joodse achtergrond bij. Eens had Maastricht een bloeiende Joodse gemeenschap met meerdere synagogen, Joodse scholen, een begraafplaats en een mikwe. Sommigen beweren dat de eerste Joden in het kielzog van de Romeinen naar Maastricht trokken, de stad die toen bekend stond onder de naam Trajectum ad Mosam. Maar het eerste wetenschappelijke bewijs van de aanwezigheid van Joden in de oudste stad van Nederland stamt uit de 13e eeuw. De eerste openbare synagogedienst vond plaats in 1782. De gemeenschap groeide in de 19e eeuw en er kwamen meer 'Joodse gebouwen' aan de Bulgarenstraat, met een grote synagoge met *mikwe* (ritueel bad), een school en een woning voor de *sjammasj* (koster).

cursusnr.	7403
docent	Raymond Glaser
plaats	Maastricht
datum	zondag 6 april 2014 11.00-13.00 uur
kosten	€ 15

INSCHRIJVEN?

Ga naar www.crescas.nl, bel 020-6402380, of stuur een e-mail naar crescas@crescas.nl

Onder leiding van Raymond Glaser maakt u kennis met Joods Maastricht en wandelt u langs historische plaatsen en gebouwen. Met verhalen en gedichten van Karl Marx, die ooit in Maastricht logeerde, herleven oude tijden. Maar ook de terugkeer uit de kampen van Jaap Meijer en familie en het verhaal over de kosjere slagerij van Salvatore Hertog (grootvader van de schrijver en dichter Salvador Hertog) zijn onderdeel van de Joodse geschiedenis van Maastricht, die niet stopte, maar doorgaat.

Joodse Thuislanden alternatieven voor het zionisme

Een Joodse staat op het gebied van het huidige Israël was nooit de enige optie voor een 'thuisland' voor Joden. Al lang voor de Tweede Wereldoorlog waren er plannen om Joden in een eigen gebied onder te brengen. Soms door de overheid, zoals in het geval van de Sovjet-Unie die in 1928 de Joodse Autonome Regio, later bekend als Birobidzjan, oprichtte. En door de nazi's, de bedenkers van het Madagaskarplan. Zij wilden Joden uit Europa deporteren naar Madagaskar, een eiland dat indertijd onder Frans bestuur stond, aan de Afrikaanse zuidoostelijke kust, naar voorbeeld van het Britse plan waarbij Australië als strafkolonie voor misdadigers werd gebruikt.

Maar ook uit Joodse hoek waren er plannen voor het vestigen van een thuisland, zoals het Saramaccaproject. Onder leiding van jurist Isaac Nachman Steinberg,

cursusnr. 7406
docent Bart Wallet, André Roosen,
Laura Almagor
plaats Amsterdam
data 4 x op dinsdag, 20.00-22.00 uur
29 april, 6, 13 en 20 mei 2014
kosten € 62

secretaris-generaal van een organisatie die bekend stond onder de naam *Freeland League for Jewish Territorial Colonization*, opgericht in 1937, werd serieus gekeken naar de mogelijkheden om de vluchtelingen uit Europa te hervestigen in Suriname.

Door het succes van de zionistische beweging zijn deze alternatieve plannen buiten beeld geraakt. Tijdens deze cursus kijken we naar die plannen. Hoe kunnen we die zien binnen de algemene geschiedenis en binnen de Joodse cultuur en het Joodse denken? Zijn er verbindingen met de Nederlandse Joden? Na een inleiding komen de diverse plannen aan bod en is er aandacht voor de politieke motieven, de verschillende hoofdrolspelers en hoe deze plannen binnen de diverse Joodse groeperingen werden ontvangen.

De eerste avond, een algemene historische inleiding, wordt verzorgd door Bart Wallet. André Roosen neemt de tweede avond voor zijn rekening, hij behandelt Birobidzjan. Het Madagaskarplan en het Saramaccaproject worden besproken door Laura Almagor (derde en vierde les).

Joden en de Oranjes

In de Nederlandse geschiedenis staan Joden bekend als fervente Oranjeklanten. Wie op zoek gaat naar uitingen van afhankelijkheid van Joden richting de Oranjes, zal veel vinden: van Joodse Oranjeveesten, via speciale synagogale voorwerpen tot Joodse heldenmoed voor de Oranjes. Toch is die band niet altijd hetzelfde geweest en heeft die zich in de loop van de geschiedenis ontwikkeld.

In deze cursus van vier lessen gaan we op zoek naar de oorsprong van de Joodse Oranjeliefde. Waarom omarmden de Joden de Oranjes en niet de verlichte patriotten? En beantwoordden de Oranjes die Joodse liefde ook?

Verder zal aandacht worden besteed aan de toenemende kritiek uit Joodse kring op de Oranjes sinds het einde van de negentiende eeuw en rond de Tweede Wereldoorlog.

cursusnr. 7404
docent Bart Wallet
plaats Amsterdam
data 4 x op woensdag, 20.00-22.00 uur
29 januari, 5, 12 en 19 februari 2014
kosten € 46

Joodse emancipatie burgerschap in Frankrijk en Nederland

In Frankrijk en Nederland kregen Joden voor het eerst volledige burgerrechten. In Frankrijk in 1791 en in Nederland in 1796. In beide landen gingen daar lange politieke debatten aan vooraf.

In de eerste les van deze cursus worden die debatten met elkaar vergeleken. Wat werd er van de nieuwe burgers verwacht? Hoe keken zij zelf tegen het burgerschap aan? In les twee gaan we in op wat er in de praktijk gebeurde na de juridische gelijkberechtiging. Hoe verliep de economische, sociale en politieke emancipatie? Konden Joden elk vak uitoefenen dat ze wilden, lid worden van een vereniging of kamerlid worden?

In de derde en laatste les richten we onze blik op het laatste kwart van de 19e eeuw. In de Franse derde republiek worden kerk en staat gescheiden en in Nederland ontwikkelt zich de verzuilde maatschappij. Wat was de positie van Joodse burgers binnen die nieuwe verhoudingen? Hoe stonden ze tegenover de schoolstrijd?

cursusnr. 7405
docent Karin Hofmeester
plaats Amsterdam
data 3 x op maandag, 20.00-22.00 uur
4, 11 en 18 november 2013
kosten € 46

Gezichtsbepalende premiers van Israël

In de 65 jaar van haar bestaan vonden in Israël negentien keer verkiezingen plaats. Totaal kwamen twaalf premiers aan de macht, enkelen regeerden meerdere perioden. Sommigen van hen drukten een zwaar stempel op de Israëlische politiek. Oud CIDI-directeur Ronny Naftaniel neemt er zes onder de loep, waarvan hij er enkelen persoonlijk ontmoette. David Ben Gurion, de grondlegger van de Joodse staat, Levi Eshkol, onder wiens bewind Israël in zes dagen de Westelijke Jordaanoever en de Gazastrook veroverde. Menachem Begin die vrede met Egypte wist te bewerkstelligen. Jitschak Rabin die met Arafat de Oslo-Akkoorden sloot. Ariel Sharon, die de Gazastrook ont-rimde. En tot slot Ehud Olmert die het verst ging in zijn pogingen met de Palestijnen een vredesverdrag te sluiten. Naftaniel gaat in op de afkomst van de diverse premiers, hun politieke uitdagingen en de rol die ze speelden in het vredesoverleg met de Palestijnen en de veiligheid van de staat Israël.

cursusnr.	7407
docent	Ronny Naftaniel
plaats	Amsterdam
data	6 x op dinsdag, 20.00-22.00 uur 14, 21 en 28 januari, 4, 11 en 18 februari 2014
kosten	€ 88

Portretten van Portegiezen Portugese Joden in Amsterdam

Hoe was het intellectuele klimaat in Joods Amsterdam in de 16^e tot en met de 19^e eeuw? Was er wel of geen getto? Hoe waren de contacten met de niet-Joodse omgeving? Hoe zat het met tolerantie en wat betekende rijkdom? Wat waren de issues die speelden op individueel niveau en in de publieke opinie? Aan de hand van de levensschetsen van zeven invloedrijke Portugese Joden beantwoordt Joël Cahen deze vragen. Aan bod komen **Abraham Cohen de Hereira**, kabbalist en doorgever van de kabbalistische gedachten; **Ephraim Bueno**, arts en het onderwerp van Rembrandts unieke schilderij en ets; **Antonio** en **Francisco Lopes Suasso**, bankiers en netwerkers; **David Franco Mendes**, 18e-eeuwse dichter en chroniqueur; **David Montezinos**, 19de-eeuwse bibliofiel en **Salomon Rodrigues de Miranda**, die sociaal bewogen was in een tijd van verpaupering en opkomend kapitalisme.

cursusnr.	7409
docent	Joël Cahen
plaats	Amsterdam
data	4 x op maandag, 20.00-22.00 uur 3, 10, 17 en 24 maart 2014
kosten	€ 62

Rondom het jaar Nul jodendom in ontwikkeling

De tijd rondom het jaar Nul van de gangbare jaartelling was in het oude Israël een spannende tijd. Onder Romeinse politieke en culturele overheersing ontstond een veelheid aan Joodse groeperingen en stromingen die streden om de macht. Welke stromingen waren dat en wat waren de strijdpunten? Wat was de plaats en de rol van de Farizeeën en de scholen van Hillel en Sjammai in die periode? En wat zijn de smeuïge verhalen vol van intriges over de Romeinen en de provincie Judea, in deze hectische tijd die ook getekend werd door grote culturele bloei? Wie waren die Essenen, behalve een van de meest mysterieuze groepen in het begin van de jaartelling en wat is daarover terug te vinden in de Dode Zeerollen? Hoe zit het met Qumran? En is Jezus inderdaad de stichter van het christendom of gaat deze eer naar Paulus? En wanneer gingen Christenen en Joden nu echt uit elkaar?

Ook in die tijd leefden er meer Joden buiten Israël dan erbinnen. Welke rol speelde die Joodse diaspora in de antieke wereld? En hoe zat het met 'de gewone man'? Bestond die wel? Was het misschien de *am ha'arets* (volk van het land), de ongeletterden, de dwarse inwoners van Galilea die het met de rabbijnen aan de stok hadden, of *koetiem* (Samaritanen) kettters, tovenaars en heksen?

MEER INFORMATIE?

Kijk op www.crescas.nl
of bel 020-6402380.

In een reeks van zes bijeenkomsten onder leiding van zes docenten komen al deze onderwerpen aan bod. De docenten schetsen het leven en de ontwikkeling van het jodendom in het oude Israël.

Na afloop van deze cursus bent u een stuk wijzer en misschien wat tevredener met het hedendaagse jodendom. Of niet, natuurlijk.

cursusnr.	7408
docent	Jan Willem van Henten, Leo Mock, Eric Ottenheim, Leonard Rutgers, Bart Wallet en Jürgen Zangenberg
plaats	Amsterdam
data	6 x op donderdag, 20.00-22.00 uur 16, 23 en 30 januari, 6, 13 en 20 februari 2014
kosten	€ 88

Verdwenen Joodse gemeenschappen de laatste Joden van Libië, Afghanistan en Irak

Het verschijnsel dat een Joodse gemeenschap uit een bepaald gebied verdwijnt, is van alle tijden. Van het vertrek uit Spanje in 1492 bestaat geen beeld- en interviewmateriaal, van de vlucht van Joden in de jaren vijftig en zestig van de vorige eeuw wel. In deze cursus laten wij documentaires zien over verdwenen Joodse gemeenschappen in Libië, Afghanistan en Irak. Waar kwamen de Joden in deze landen vandaan? Waarom vestigden zij zich daar? Waarom moesten ze vluchten en waar gingen ze heen? Willen ze ooit terug?

De beroemde film over de laatste twee Joden van Afghanistan (*De laatste twee Joden van Kaboel*, Perzisch gesproken, Nederlands ondertiteld) toont het verhaal van Isaac en Zebulon, die beiden op het terrein van de synagoge van Kaboel wonen.

Heel anders van toon en sfeer is de documentaire over de familie Roumani uit Libië (*The Last Jews of Libya*, Engels en Hebreeuws gesproken, Engelse voice-over, Engels ondertiteld), waarin een gezin aan het woord komt dat in de jaren zestig van Benghazi naar de Verenigde Staten vertrok.

Ook vertonen we een documentaire over de gevolgen van de migratie voor de Joden uit Irak, de oudste en ooit één van de grootste diaspora's (*Forget Baghdad*, Arabisch gesproken, Engelse voice-over, Engels ondertiteld). Voelen de Irakese Joden buiten Irak zich nog steeds Irakezen? En wat betekent dat dan?

Daphne Meijer, journaliste en oud-correspondente in Kaboel en New Delhi, geeft bij elke film een inleiding. Zij vertelt over het koloniale verleden en het Arabisch nationalisme in Libië en Irak, en over de Afghaanse geschiedenis. Zij gaat tevens in op de vraag waar de Libische, Afghaanse en Irakese Joden nu zijn en of hun specifieke cultuur nog bestaat.

cursusnr.	7410
docent	Daphne Meijer
plaats	Utrecht
data	3 x op dinsdag, 19.30-22.00 uur 5 en 19 november, 3 december 2013
kosten	€ 46

Artis in oorlogstijd, dierentuinen onder vuur lezing van Maarten Frankenhuis

Artis was een veilige haven voor dieren en mensen tijdens de Tweede Wereldoorlog en ook vóór die tijd. De omringende buurten werden vooral bevolkt door Joodse Amsterdammers. Menig (Joodse) Amsterdammer bracht er zijn vrije tijd door en elk zichzelf respecterend kind klom over de muur om stiekem het park te bezoeken. Artis was ook op sabbat populair. Het park lag op loopafstand, de entree werd de dag ervoor of erna voldaan. Het bestuur telde drie Joodse bestuursleden.

In de oorlog had Artis een uitzonderingspositie. De Duitse bezetter hield van dierentuinen en het park kreeg de restanten van de maaltijden bezorgd voor de dieren. Daar konden in de oorlogstijd ook de onderduikers door worden gevoed. Gedurende de oorlog vonden twee- tot driehonderd mensen een veilig heenkomen in de diverse diervverblijven in Artis.

cursusnr.	7411
docent	Maarten Frankenhuis
plaats	Amsterdam
datum	donderdag 31 oktober 2013 20.00-22.00 uur
kosten	€ 13

Met deze korte inleiding lichten we nog maar een tip van de sluier op van de schat aan verhalen die Maarten Frankenhuis als oud-directeur van Artis verzamelde en die de basis vormden voor zijn boek *Artis in Oorlogstijd; Dierentuinen onder vuur*, het onderwerp van deze lezing.

Joden bekeren niet?

gioer: verleden, heden, toekomst

Opvattingen over *gioer* (toetreding tot het jodendom) hebben zich sinds Avraham - de eerste *ger* (bekeerling) - ontwikkeld tot de hedendaagse praktijk. We zien dat de regels voor *gioer* door de eeuwen heen veranderen: van gedwongen bekering van onderworpen stammen en slaven, via pogingen tot zending zoals bijvoorbeeld in het Romeinse Rijk, tot een stelsel van rabbinale begeleiding (soms voorafgegaan door afwijzing), beoordeling en examens voor een *Beth Din* (rabbinale rechtbank). Regels voor *gioer* zijn dus niet statisch, maar afhankelijk van tijd, plaats en omstandigheden.

De tocht langs verschillende opvattingen over *gioer* leidt ons onder andere langs vroeg Middeleeuws Chazarië (het huidige Zuid-Rusland), zeventiende-eeuws Brazilië en eenentwintigste-eeuws Israël.

cursusnr. 7412
docent Vinco David
plaats Amsterdam
datum 10 februari 2014
20.00-22.00 uur
kosten € 15

INSCHRIJVEN?

Ga naar www.crescas.nl, bel 020-6402380, of stuur een e-mail naar crescas@crescas.nl

We zullen onderzoeken hoe hedendaagse opvattingen over *gioer* zijn beïnvloed door wetgeving in het laat-Romeinse Rijk onder de eerste Christelijke keizers, een wetgeving die ook zijn weerslag vond in de Babylonische Talmoed. Verder kijken we naar mogelijke (historische) verbanden tussen *gioer* en de demografische ontwikkeling van het jodendom en naar de demografische vooruitzichten voor het jodendom in de toekomst.

Na zijn uiteenzetting gaat de docent in debat met een forum én met de zaal.

Lernen met Bloeme

Lernen mèt Bloeme, les krijgen vàn Bloeme, wordt door onze cursisten als een groot voorrecht ervaren. Bloeme Evers is sinds de oprichting van Crescas bij ons instituut betrokken. Zij geeft dit jaar twee cursussen, één op maandagavond en één op woensdagavond. Alle lessen worden gegeven bij Bloeme thuis, waardoor het aantal plaatsen op deze cursussen beperkt is. Bloeme's gezellige eettafel, de thee en de koekjes staan garant voor een intieme sfeer.

Bloeme heeft een brede kennis op het gebied van jodendom. En mocht zij over een bepaald onderwerp het antwoord niet meteen paraat hebben, dan gaat zij te rade bij haar zoon, dayan Raphael Evers. De onderwerpen die zij behandelt, bestrijken alle aspecten van het jodendom, van TeNaCH tot zionisme, van bevruchting en anticonceptie tot euthanasie, maar ook onderwerpen die de cursisten zelf inbrengen.

Daarnaast laat Bloeme u kennis maken met 'jodendom in de praktijk'. Zij nodigt regelmatig cursisten uit voor een sjabbatviering op vrijdagavond of voor een feestdag. De afgelopen jaren bezocht zij met cursisten een (lege) sjoel, een mikwe, de bibliotheek Ets Haim en het Joods Historisch Museum.

cursusnr. 7413
docent Bloeme Evers-Emden
plaats Amsterdam
data 20 x op maandag, 20.00-22.00 uur
2, 16 en 30 september,
14 en 28 oktober,
11 en 25 november,
9 december 2013,
13 en 27 januari,
10 en 24 februari,
10 en 24 maart,
7 en 28 april,
6 (dinsdag) en 19 mei,
2 en 16 juni 2014
kosten € 260

cursusnr. 7414
docent Bloeme Evers-Emden
plaats Amsterdam
data 20 x op woensdag, 20.00-22.00 uur
11 en 24 (dinsdag) september,
9 en 23 oktober,
6 en 20 november,
4 en 18 december 2013,
8 en 22 januari,
5 en 19 februari,
5 en 19 maart,
2, 23 en 30 april,
14 en 28 mei,
11 juni 2014
kosten € 286

Alef-Beet

Vóór u kunt beginnen met het leren van Ivriet, Modern Hebreeuws, moet u eerst het Hebreeuwse alfabet, het Alef-Beet onder de knie hebben. Dit alfabet kunt u snel en gemakkelijk leren met de digitale cursus Alef-Beet die wij hebben laten ontwikkelen. In uw eigen tempo, op de tijden die u het beste uitkomen, leert u de drukletters lezen en de schrijffletters schrijven. Deze digitale cursus bevat oefenmateriaal om het schrijven van Hebreeuwse letters goed in de vingers te krijgen. Na het volgen van deze digitale cursus bent u voldoende toegerust om de cursus 'Ivriet kita Alef', de beginnerscursus te volgen.

U vindt de cursus Alef-Beet op www.joods.net. De prijs van de cursus is € 20.

DE CRESCAS IVRIET-TOETS

Als u twijfelt over uw kennisniveau, als u niet goed kunt kiezen in welke cursus u 'op uw plaats' bent, maak dan de **Ivriet-toets** die wij speciaal hiervoor hebben laten ontwikkelen. De toets staat op www.crescas.nl. Het maken van de toets kost u circa 15 minuten. Neem telefonisch contact met ons op of stuur een e-mail om een toegangscode aan te vragen. Ook als u in de afgelopen jaren één of meerdere cursussen Ivriet hebt gevolgd, is deze toets geschikt om uw kennisniveau te bepalen.

Een Israëlische partner?

Kom dan Ivriet leren bij Crescas, op zijn Israëlisch, maar dan in Amsterdam of Den Haag. Niet alleen goed voor het contact met de familie in Israël, maar ook leuk voor straks in het café aan de Namal (haven) of in markant Florentine in Tel Aviv.

Ivriet – kita Alef

Als u het Alef-Beet, het Hebreeuwse alfabet beheerst, bent u er klaar voor! U kunt nu echt beginnen met het leren van Ivriet, modern Hebreeuws.

De cursus wordt gegeven volgens het systeem dat tegenwoordig bij de oelpan (Ivrietschool) in Israël gebruikt wordt.

In deze cursus leert u lezen, spreken en schrijven en er wordt grammatica behandeld. Daarnaast ligt de nadruk in dit eerste cursusjaar op het leren van werkwoorden in de tegenwoordige tijd. Na afloop van dit eerste lesjaar bent u in staat om héél eenvoudige conversaties te voeren en kleine teksten te schrijven en te lezen. We maken gebruik van het lesboek *Ivriet Meberesjiet*, deel 1. Het boek is bij de cursusprijs inbegrepen.

cursusnr.	7415
docent	Shirley Ensel
plaats	Amsterdam
data	25 x op dinsdag, 18.45-20.15 uur 1, 8, 15, 22 en 29 oktober, 12, 19 en 26 november, 3, 10 en 17 december 2013, 7, 14, 21 en 28 januari, 4, 11 en 18 februari, 4, 11, 18 en 25 maart, 1 en 8 april, 13 mei 2014
kosten	€ 345

cursusnr.	7416 (in samenwerking met CIDI)
docent	Shelly Bodenheimer
plaats	Den Haag
data	25 x op woensdag, 18.30-20.00 uur 2, 9, 16 en 30 oktober, 6, 13, 20 en 27 november, 4, 11 en 18 december 2013, 8, 15, 22 en 29 januari, 5, 12 en 26 februari, 5, 12, 19 en 26 maart, 2, 9 en 23 april 2014
kosten	€ 345, Vrienden CIDI € 310

Ivriet – kita Beet

Aan deze cursus kunt u deelnemen als u met succes de lessen van kita Alef hebt gevolgd, of als u elders minimaal 25 lessen Ivriet hebt gehad.

De cursus wordt gegeven volgens het systeem dat tegenwoordig bij de oelpan (Ivrietschool) in Israël gebruikt wordt.

In deze cursus gaan we lezen, spreken, schrijven en luisteren en er wordt grammatica behandeld. U breidt uw kennis van de tegenwoordige tijd verder uit en u maakt een begin met de verleden tijd. Verder maakt u voor het eerst kennis met de ‘binjaniem’ – de voor het Ivriet zo typerende werkwoordvormen. We maken gebruik van de lesboeken *Ivriet Meberesjiet*, deel 1 en +2000 *Sichot sjel Jom Jom*. De boeken zijn bij de cursusprijs inbegrepen.

cursusnr.	7417
docent	Shirley Ensel
plaats	Amsterdam
data	25 x op dinsdag, 20.45-22.15 uur 1, 8, 15, 22 en 29 oktober, 12, 19 en 26 november, 3, 10 en 17 december 2013, 7, 14, 21 en 28 januari, 4, 11 en 18 februari, 4, 11, 18 en 25 maart, 1 en 8 april, 13 mei 2014
kosten	€ 360

cursusnr.	7418 (in samenwerking met CIDI)
docent	Shelly Bodenheimer
plaats	Den Haag
data	25 x op woensdag, 20.30-22.00 uur 2, 9, 16 en 30 oktober, 6, 13, 20 en 27 november, 4, 11 en 18 december 2013, 8, 15, 22 en 29 januari, 5, 12 en 26 februari, 5, 12, 19 en 26 maart, 2, 9 en 23 april 2014
kosten	€ 360, Vrienden CIDI € 325

Shirley Ensel, Ivrietdocent Amsterdam

Ivriet – kita Gimmel

Aan deze cursus kunt u deelnemen als u met succes de lessen van kita Beet hebt gevolgd, of als u elders minimaal 50 lessen Ivriet hebt gehad.

De cursus wordt gegeven volgens het systeem dat tegenwoordig bij de oelpan (Ivrietschool) in Israël gebruikt wordt. U hoort inmiddels tot de gevorderden en u kunt al een aardige conversatie voeren.

In deze cursus gaan we lezen, spreken, schrijven en luisteren en er wordt grammatica behandeld. Daarnaast ligt de nadruk in dit cursusjaar op het leren van de toekomstige tijd en de gebiedende wijs. We maken gebruik van de lesboeken *Ivriet Meberesjiet*, deel 1+2 en +2000 *Sichot sjel Jom Jom*. De boeken zijn bij de cursusprijs inbegrepen.

cursusnr. 7419
docent Shirley Ensel
plaats Amsterdam
data 25 x op maandag, 18.45-20.15 uur

30 september,
7, 14, 21 en 28 oktober,
11, 18 en 25 november,
2, 9 en 16 december 2013,
6, 13, 20 en 27 januari,
3, 10 en 17 februari,
3, 10, 17, 24 en 31 maart,
7 april, 12 mei 2014

kosten € 377

cursusnr. 7420 (in samenwerking met CIDI)
docent Shelly Bodenheimer
plaats Den Haag
data 25 x op maandag, 20.30-22.00 uur

30 september,
7, 14 en 28 oktober,
4, 11, 18 en 25 november,
2, 9 en 16 december 2013,
6, 13, 20 en 27 januari,
3, 10 en 24 februari,
3, 10, 17, 24 en 31 maart,
7 april, 12 mei 2014

kosten € 377, Vrienden CIDI € 340

Ivriet – kita Dalet

Aan deze cursus kunt u deelnemen als u met succes de lessen van kita Gimmel hebt gevolgd, of als u elders alle tijden in het Ivriet geleerd hebt volgens het binjanem-systeem.

De cursus wordt gegeven volgens het systeem dat tegenwoordig bij de oelpan (Ivrietschool) in Israël gebruikt wordt. U hoort inmiddels tot de gevorderden en u kunt een behoorlijke conversatie voeren.

In deze cursus gaan we lezen, spreken, schrijven en luisteren en er wordt grammatica behandeld. We zullen ons verder onder andere verdiepen in het leren van onregelmatige werkwoordsvormen en de lijdende vorm. We maken gebruik van de lesboeken *Ivriet Meberesjiet*, deel 1+2, 2000+ *Sichot sjel Jom Jom* en *Diboeriem, Diboeriem*. De boeken zijn bij de cursusprijs inbegrepen.

cursusnr. 7421
docent Shirley Ensel
plaats Amsterdam
data 25 x op maandag, 20.45-22.15 uur

30 september,
7, 14, 21 en 28 oktober,
11, 18 en 25 november,
2, 9 en 16 december 2013,
6, 13, 20 en 27 januari,
3, 10 en 17 februari,
3, 10, 17, 24 en 31 maart,
7 april, 12 mei 2014

kosten € 389

cursusnr. 7320 (in samenwerking met CIDI)
docent Shelly Bodenheimer
plaats Den Haag
data 25 x op maandag, 18.30-20.00 uur

30 september,
7, 14 en 28 oktober,
4, 11, 18 en 25 november,
2, 9 en 16 december 2013,
6, 13, 20 en 27 januari,
3, 10 en 24 februari,
3, 10, 17, 24 en 31 maart,
7 april, 12 mei 2014

kosten € 389, Vrienden CIDI € 352

Eco-kasjroet

Ons huidige *kasjroet* (spijswetten) heeft zich in de afgelopen eeuwen ontwikkeld langs een bepaalde lijn. Maar vraagt deze tijd, met hernieuwde aandacht voor voedsel, de herkomst daarvan en ideeën over dierenwelzijn, niet om een nieuwe invulling? Waarom zouden we als het gaat om kosjer vlees alleen kijken of *sjechita* (rituele slacht) wel op de juiste wijze is uitgevoerd? Waarom kijken we niet naar hoe het dier heeft geleefd? Wat voor voedsel het heeft gekregen? Waarom kijken we bij *kasjroet* niet naar de schade die de productie van voedsel de aarde en onze leefomgeving berokkent?

cursusnr.	7423
docent	Clary Rooda
plaats	Amsterdam
data	3 x op dinsdag, 20.00-22.00 uur 11, 18 en 25 maart 2014
kosten	€ 46

MEER INFORMATIE?

Kijk op www.crescas.nl
of bel **020-6402380**.

In deze cursus kijken we naar zo'n mogelijke nieuwe invulling: *eco-kasjroet*. Hoe passen de ideeën van vandaag de dag over voedsel en voedselproductie bij onze ethische uitgangspunten zoals we die in onze traditie terug vinden? En hoe kunnen die in de pas worden gebracht met de ideeën van *kasjroet*? We onderzoeken principes als *bal tasjchit* (het verbod om onnodig te vernietigen) *tza'ar ba'alei chajim* (dieren geen onnodig leed toe brengen) en *osjek* (het uitbuiten van werknemers). We bestuderen teksten uit Tora, Talmoed en latere rabbijnse bronnen, inclusief de moderne commentaren op deze onderwerpen. Verder is er ruimte voor discussie over welke keuzes, gebaseerd op deze oude bronnen, wij vandaag de dag kunnen maken.

David Grossman belicht

David Grossman (1954) is een van Israël's beroemdste schrijvers en als pleitbezorger van een 'twee-staten oplossing' een van de meest gehoorde stemmen van zijn land. Zijn werk omvat behalve essays, kinderboeken en liedjes, een toneelstuk en inmiddels acht romans, waaronder *Het zigzag-kind* dat afgelopen jaar als film in de bioscoop te zien was.

De auteur, die ook jarenlang werkte als radiomaker, ontving eredoctoraten van de universiteiten van Leuven en Florence. Zijn werk is in meer dan twintig talen vertaald en bekroond met talloze prijzen.

David Grossman won de afgelopen jaren ook in Nederland enorm aan populariteit. En al is hij een schrijver die met zijn werk al snel de weg naar je hart zal vinden, niet iedereen vindt hem eenvoudig te begrijpen. Sanne Terlouw (bevriend met de schrijver) zal u aan de hand van passages uit zijn boeken, interviews, filmpjes en liedjes in drie avonden beter bekend maken met zijn werk en zijn persoon en u met andere ogen naar zijn werk laten kijken.

cursusnr.	7424
docent	Sanne Terlouw
plaats	Amsterdam
data	3 x op woensdag, 20.00-22.00 uur 16 en 30 oktober, 13 november 2013
kosten	€ 46

Stefan Zweig en Joseph Roth, twee vrienden lezing van Leo Frijda

De schrijvers Joseph Roth en Stefan Zweig hebben uitvoerig met elkaar gecorrespondeerd. Hun briefwisseling geeft inzicht in hun vriendschap en is een document over wat Joodse schrijvers in de eerste helft van de vorige eeuw ondervonden.

Leo Frijda bespreekt tijdens zijn lezing deze correspondentie en de boeken van Zweig en Roth met een overwegend Joods thema. Naast de bekendere werken behandelt hij van Zweig *Jeremias* en *Buchmendel*, en van Roth het historisch interessante *Juden auf Wanderschaft*. De reactie van Zweig op dit in 1927 verschenen boek is het begin van de vriendschap tussen beide zo verschillende schrijvers. Toen Roth in 1939 was overleden, schreef Zweig dat hij van Roth had gehouden als van een broer, deze meest Joodse van alle mensen die hij had gekend.

cursusnr.	7426
docent	Leo Frijda
plaats	Rotterdam
datum	zondag 13 oktober 2013 20.00-21.30 uur
kosten	€ 13

Harold Pinter, toneelschrijver cursus en 'reading'

Joodse toneelschrijvers binnen het Engelse taalgebied doen het zeker zo goed als hun collega-Joodse-romanschrijvers. Tenminste als je kijkt naar de toegekende Nobel- en andere prijzen. Toch zijn meer mensen bekend met de romans van Saul Bellow, Isaac Bashevis Singer, Bernard Malamud of Philip Roth, dan met de toneelstukken van Clifford Odets, Arthur Miller, Harold Pinter of David Mamet. Voor Crescas reden genoeg om een cursus te wijden aan één van deze grootheden: Harold Pinter.

Pinters oeuvre kent twee categorieën: de vroege werken, vaak zwarte komedies, en de late werken, de zogenoemde *memory plays* die uitgaan van een herinnering van de hoofdpersoon. We kijken naar de invloed van schrijvers als Kafka en Beckett en ontwikkelingen op toneelgebied en antisemitisme op het werk van Pinter. Dan wordt al snel duidelijk dat ondanks het universele karakter van Pinters werk, het onmiskenbaar geboren is uit een Joodse context.

De docent bespreekt vier toneelstukken: *Birthday Party* (1957), *The Caretaker* (1960), *The Homecoming* (1964) en *Betrayal* (1978). Het tweede stuk wordt als film vertoond. De cursus wordt besloten met een zogeheten 'reading', een voordracht door (semi-)professionele acteurs van *The Lover*, een eenakter uit 1962.

Aanbevolen boeken om te lezen voor aanvang van de cursus: *The Essential Harold Pinter* (circa € 11), *Harold Pinter, Complete Works Vol. 4* (circa € 10) en Michael Billington, *Harold Pinter* (circa € 11). De genoemde prijzen zijn die van bookdepository.com ten tijde van het in druk geven van dit programma (juli 2013).

cursusnr.	7425
docent	Paul Gabriner (vier lessen), Gita Hacham (regie 'reading')
plaats	Amsterdam
data	5 x op donderdag, 20.00-22.00 uur 16, 23 en 30 januari, 6 en 13 februari 2014
kosten	€ 75

Tussen jodendom en assimilatie

"Zij zaten met hun achterpootjes nog vast aan het jodendom van hun vader maar vonden met hun voorpootjes nog geen vaste grond onder de voeten." Deze woorden van Franz Kafka vormen de leidraad van deze cursus waarin Leo Frijda in vier lessen Joodse schrijvers behandelt die met hun jodendom hebben geworsteld, niet alleen van binnenuit maar ook gedwongen van buitenaf.

Heine liet zich dopen maar had daarvan al direct spijt. "Ik maak er geen geheim van dat ik Jood ben" zei hij later, "en naar het jodendom ben ik ook niet teruggekeerd want ik heb het nooit verlaten." Bij Carry van Bruggen, zo'n eeuw later, vinden we vooral het streven naar emancipatie, als Jodin en als vrouw.

Duitser en Jood is het thema dat Franzos, Rathenau en Wassermann bindt.

Kafka heeft van huis uit niet veel van het jodendom meegekregen. Wat daaraan in zijn ouderlijk huis werd gedaan, was maar weinig en dat weinige sijnpelde ook nog eens weg, schreef hij in de brief aan zijn vader. Niettemin heeft Kafka het jodendom een belangrijke plaats in zijn leven gegeven.

Kisch, Canetti en Kertész ten slotte, zijn zonder gebedsriemen door het leven gegaan. Zij zijn overvallen door het nationaalsocialisme, maar hebben het overleefd. Door deze omstandigheden werden zij gedwongen na te denken over hun Jood-zijn.

Voor liefhebbers van Joodse literatuur een niet te missen cursus!

INSCHRIJVEN?

Ga naar www.crescas.nl, bel 020-6402380, of stuur een e-mail naar crescas@crescas.nl

cursusnr.	7427
docent	Leo Frijda
plaats	Amsterdam
data	4 x op donderdag, 20.00-22.00 uur 20 februari, 6 en 20 maart, 3 april 2014
kosten	€ 62

Global Day of Jewish Learning wereldwijde studiedag

Voor de vierde keer wordt deze wereldwijde studiedag georganiseerd en voor de vierde keer nemen wij, in nauwe samenwerking met PaRDeS, de organisatie in Nederland voor onze rekening. Thema dit jaar is: *Creating Together*, een Joodse benadering van creativiteit en samenwerking.

De eerste 'Global Day', in 2010, werd georganiseerd naar aanleiding van de presentatie van het levenswerk van rabbijn Adin Steinsaltz: zijn vertaling van de Talmud, de Steinsaltz-editie. Het initiatief en de mondiale coördinatie van de studiedag is in handen van 'Aleph Society', de Amerikaanse organisatie die het werk van rabbijn Steinsaltz ondersteunt.

Vierhonderd organisaties uit veertig landen over de hele wereld leerden samen tijdens de Global Day of Jewish

Learning in 2012. Dat zal ook dit jaar het geval zijn. Op hetzelfde moment bestuderen Joden over de hele wereld dezelfde teksten. Om dit 'global' aspect te benadrukken, worden – dit jaar voor het eerst – de deelnemende groepen via een *live stream* met elkaar in contact gebracht.

Op het moment van in druk geven van dit programma (juli 2013) is alleen het thema bekend: *Creating Together*. Het gedetailleerde programma van deze studiedag publiceren wij later via onze wekelijkse email-nieuwsbrief. Wij adviseren u echter wel om nu al in te schrijven, de 'Global Day' is uitgegroeid tot een populaire activiteit en het aantal plaatsen is beperkt.

cursusnr.	7433
docent	Leo Mock
plaats	Amsterdam
datum	zondag 17 november 2013
	13.00-18.00 uur
kosten	€ 49, inclusief kosjere maaltijd

Mystiek in het jodendom een kennismaking

In de wereld van het jodendom ligt een mystiek 'niemandsland' tussen alles wat rationeel verklaard kan worden vanuit Tora en traditie, en alles wat op een onverklaarbare manier aanwezig is. Hier hebben oorzaak en gevolg niet noodzakelijkerwijs een vaste volgorde. In dat mystieke niemandsland wordt de zichtbare werkelijkheid omringd door andere – onzichtbare – sferen (*olamot*) die vanuit de Tora verklaard kunnen worden. Al onze menselijke acties hebben invloed op de zichtbare werkelijkheid, maar scoren ook effecten binnen die onzichtbare sferen die, op hun beurt, ons weer beïnvloeden. Volgens die theorie binnen de Joodse mystiek is de schepping een dynamisch proces dat nooit stil staat.

cursusnr.	7428
docent	Jacob de Leeuwe
plaats	Amsterdam
data	4 x op dinsdag, 20.00-22.00 uur 4, 11, 18 en 25 maart 2014
kosten	€ 62

MEER INFORMATIE?

Kijk op www.crescas.nl
of bel **020-6402380**.

In de cursus komen diverse thema's aan bod, zoals:

- de wereld van de schepping (boek *Jetsiera*)
- *olam haba* en *haze* (deze en gene wereld) en de mystieke interfaces daartussen
- de mystiek van de *Mageen Davied* en de *menora*.

Deze thema's bieden de cursist een inkijkje in de mystieke wereld van het jodendom.

De cursus bestaat uit vier lessen met de volgende onderwerpen: Inbedding van de Joodse mystiek in Tora en Talmoed, mystieke trends, praktijk: hoe kunnen we onverklaarbare gebeurtenissen verklaren, en de Tora als matrijs voor de kosmos en de mens.

Chanoeka: waarom geen 9 dagen? lezing van Michael Bloemendal

Is Chanoeka inderdaad het feest van het wonder van de olie, zoals de Talmoed zegt? Of is het een uitgesteld Soekotfeest, zoals in de Makkabeeënboeken staat geschreven? Is het een nationaal feest? Of is het een religieus feest? En waarom duurt het acht dagen en geen negen of zeven of ... Vragen, vragen, vragen. In deze lezing gaat de docent met u op zoek naar de antwoorden op deze en vele andere vragen.

cursusnr.	7429
docent	Michael Bloemendal
plaats	Amsterdam
datum	woensdag 20 november 2013 20.00-22.00 uur
kosten	€ 15

Vrouwen bij de muur of achter het hek?

Weet u dat het woord Tora vrouwelijk is? Toch mogen vrouwen haar niet aanraken of er uit voorlezen. Tenminste, volgens één orthodoxe interpretatie van de Joodse wet. En dit is nog maar een van de voorbeelden van ongelijkheid tussen mannen en vrouwen binnen het orthodoxe jodendom. Wereldwijd wordt daar tegen gestreden. Door vrouwen als Anat Hoffman, een van de 'Vrouwen van de muur', een organisatie in Israël die opkomt voor vrouwenrechten op religieus gebied. Deze groep vrouwen probeert steeds weer te bidden bij de *Kotel* ('Klaagmuur') in Jeruzalem, net als Joodse mannen. Deze vrouwen zijn al verschillende keren gearresteerd. Maar ook anderen hebben moeite met de ongelijkheid tussen mannen en vrouwen. In Nederland schreef Bloeme Evers het boek *Als een pluisje in de wind*, waarin ze 29 punten ter verbetering van de positie van vrouwen binnen het orthodoxe jodendom aan de orde stelt. Onder andere deze 29 punten zijn onderwerp van gesprek tijdens deze cursus, bekeken vanuit Halachische en Talmoedische bronnen. Niet alles kan volgens die bronnen, maar veel zou mogelijk zijn. Als we willen en durven!

cursusnr.	7430
docent	Michael Bloemendal
plaats	Amsterdam
data	3 x op dinsdag, 20.00-22.00 uur 8, 15 en 22 oktober 2013
kosten	€ 46

Halacha aan de hand van korte films

Een cursus Halacha aan de hand van ... korte films, die gemaakt zijn door de orthodoxe *Ma'aleh School of Television, Film and the Arts* in Jeruzalem. Alleen al deze films maken de cursus de moeite waard. Het zijn eindexamenfilms van hoge kwaliteit, in het Hebreeuws met Engelse ondertiteling. Aan de hand van deze films worden Halachische onderwerpen bespreekbaar gemaakt. Onderwerpen die soms problemen opleveren in de moderne tijd, zoals de plaats van vrouwen in de gemeenschap, de rol van liefde en intimiteit in de relatie tussen de seksen. De inhoud van iedere film wordt verdiept door het bestuderen van relevante teksten uit de rabbijnse literatuur en een groepsgeprek. Kennis van Hebreeuws of specifieke kennis van Halacha is niet vereist.

cursusnr.	7431
docent	Leo Mock
plaats	Utrecht
data	4 x op woensdag, 20.00-22.00 uur 5, 12, 19 en 26 maart 2014
kosten	€ 62

cursusnr.	7432
docent	Leo Mock
plaats	Amsterdam
data	4 x op donderdag, 20.00-22.00 uur 14, 21 en 28 november, 12 december 2013
kosten	€ 62

Lag Ba'omer

De periode tussen Pesach en Sjawoet, de Omertijd, is volgens de latere rabbijnse traditie een treurperiode. Merkwaardig, want oorspronkelijk was het oogsttijd en dus een periode van vreugde. Waarom hebben de rabbijnen die periode een andere betekenis gegeven? Dat is niet echt duidelijk. In de traditie is er een verbinding met negatieve gebeurtenissen in de Joodse geschiedenis zoals de Bar Kochba-oorlog met zijn slachtoffers, en de kruistochten. Beide gebeurtenissen worden aan deze periode verbonden. Een buitenbeentje is de 33e dag van de Omer: Lag Ba'omer. Dit is een bijzondere dag geworden, een feestdag die in de meeste Oriëntaalse tradities ook meteen het einde van de treurperiode is. Lag Ba'omer zou de sterfdag zijn van rabbi Sjimon bar Jochai, een illustere figuur in onze geschiedenis en schrijver van het mystieke boek *Zohar*. Tijdens de lern-middag over Lag Ba'omer gaan we dieper in op de achtergronden en gebruiken van de Omertijd, de tradities rondom Lag Ba'omer en hoe deze juist binnen het jodendom vandaag de dag worden beleefd. Aan het begin van de middag verzorgen wij een kosjere lunch.

cursusnr.	7434
docent	Leo Mock
plaats	Amsterdam
datum	zondag 11 mei 2014, 12.30-17.00 uur
kosten	€ 35, inclusief kosjere lunch

Pesach: wat gebeurde er nog meer?

Pesach is matzes eten, en matzeballensoep, de seider vieren met familie en vrienden, zingen en discussiëren. Maar Pesach is meer. Volgens de Joodse geschiedenis en traditie speelt een deel van het Poerimverhaal zich af op Pesach. De Omertijd, de zeven weken tussen Pesach en Sjawoet, begint op de tweede dag Pesach.

Over deze en andere minder bekende zaken die op een of andere manier aan Pesach verbonden zijn, gaat het deze zondagmiddag. We nemen verder de gelegenheid te baat om eens goed te kijken naar het tweede deel van de seider, het deel na de maaltijd. Het deel waardoor het soms net wat te laat wordt op de seideravond. Om in de goede sfeer te komen, gaan we ook eten. Aan het begin van de middag verzorgen we een kosjere lunch, met broodjes – geen matzes.

cursusnr.	7435
docent	Michael Bloemendal
plaats	Amsterdam
datum	zondag 30 maart 2014, 12.30-17.00 uur
kosten	€ 35, inclusief kosjere lunch

E-lernen

leren op z'n jesjiwa's - maar dan anders ...

Lernen aan de hand van een serie teksten, geschreven door Leo Mock, gebaseerd op de parasja van de week en de haftara die daarbij hoort, en beschikbaar gemaakt op de Crescas-website. Deelnemers gaan zelf leren in eigen tempo, met z'n tweeën of met meer, op een zelfgekozen locatie. Deze digitale lern-mogelijkheid bestaat uit tien teksten, over tien verschillende parsjiot en de daarbij horende haftarat. Crescas levert verspreid over het cursusjaar via de website de teksten met bijbehorend commentaar. Leidraad voor het leren is een aantal discussievragen die aan elke tekst zijn toegevoegd. Na elke betreffende sjabbat is op de website van Crescas een filmpje te bekijken waarin Leo Mock antwoord geeft op de door hem gestelde vragen. En natuurlijk kunt u – per email – zelf vragen stellen, die door Leo Mock worden beantwoord. De serie begint in september 2013, bij het begin: Beresjiet. In het lopende cursusjaar komen tien parsjiot aan bod die, exclusief voor deelnemers, van de website zijn te downloaden. De teksten zijn alleen als serie van tien te bestellen. De kosten zijn 35 euro voor de hele serie. Meer informatie vindt u op www.crescas.nl.

cursusnr.	DIGo3
docent	Leo Mock
kosten	€ 35

JOOP AL BIBLIOTHEEK

Crescas beheert de Joop Al Bibliotheek, een verzameling van meer dan 4000 'Joodse' boeken. In deze bibliotheek is onder andere de collectie van Joop Al z.l. en een deel van de collectie van Mira Rafalowicz z.l. opgenomen. De catalogus kunt u online bekijken op www.joopalbibliotheek.nl.

De bibliotheek fungeert ook als studieruimte. Als u onderzoek doet, werkt aan een scriptie of een proefschrift, of voor een ander doel boeken in onze bibliotheek wilt raadplegen, dan kunt u hiervan gebruik maken. De studieruimte is voorzien van een bureau, een computer met internetverbinding en een printer/kopieerapparaat. Wij stellen u deze faciliteiten graag kosteloos ter beschikking. Neemt u wel eerst contact met ons op, telefonisch of per e-mail, om te reserveren.

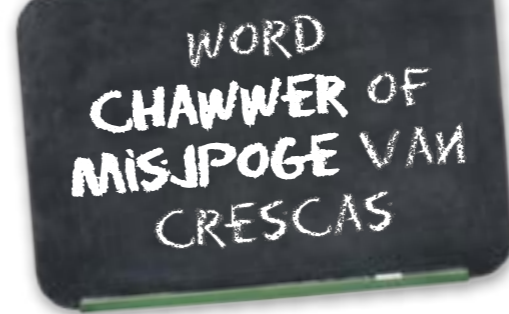
JOODSE DIGITALE BIBLIOTHEEK

De Joodse Digitale Bibliotheek is in een nieuwe jas gestoken en staat nu zonder andere Crescas-activiteiten op een 'eigen' website (www.joodsebibliotheek.nl). Door de nieuwe lay-out kunt u nog gemakkelijker zoeken en een keuze maken uit het steeds groeiende aanbod auteurs en boeken. Verder hebben wij van de meeste schrijvers achtergrondinformatie opgenomen, waarmee de Digibieb nóg completer is geworden.

Neem eens een kijkje. U kunt 'Joodse boeken' online lezen, of als pdf downloaden. **Gratis!** In sommige gevallen gaat het om onbekend werk. Vaak gaat het om boeken van bijna-vergeten schrijvers, boeken die u niet meer in de boekhandel zult vinden.

Dankzij het scannen met geavanceerde software zijn alle boeken op trefwoord doorzoekbaar en daarmee uitstekend geschikt voor (wetenschappelijk) onderzoek.

De Joodse Digitale Bibliotheek is te vinden op www.joodsebibliotheek.nl.

CRESCAS ZOEKT CHAWWERS EN MISJPOGE

Als u het werk van Crescas een warm hart toedraagt, wordt dan onze chawwer of onze misjpoge en steun ons met een financiële bijdrage. Voor 50 euro wordt u chawwer, voor 150 euro misjpoge. En natuurlijk stellen wij daar iets tegenover. U krijgt korting op onze cursussen en u kunt door ons georganiseerde lezingen gratis bijwonen. Op www.crescas.nl leest u hoe u een speciale band met Crescas kunt aangaan en hoe u ons tegelijkertijd financieel kunt steunen.

Misschien wilt u met een groter bedrag bijdragen aan ons werk voor Joods Nederland? Crescas is een ANBI-instelling (een Algemeen Nut Beogende Instelling), zodat giften aan Crescas fiscaal aftrekbaar zijn. Wij bespreken graag met u welke fiscaal-vriendelijke mogelijkheden er zijn. Een telefoontje of een mailtje is voldoende.

Joods Educatief Centrum 'Crescas'
Buitenplein 65
1181 ZE Amstelveen

telefoon: 020-6402380

fax: 020-3452260

e-mail: crescas@crescas.nl
websites: www.crescas.nl
www.joodsebibliotheek.nl
www.joopalbibliotheek.nl
www.joods.net

